

T.C.
DIŞIŞLERİ BAKANLIĐI
Siyaset Planlama Genel M¼d¼r Yardımcılığı

7/6939

S.K. 169

ÇOK İVEDİ

Sayı : B.06.0.SPG.0.01.00.00-026.21 -2012/8069538
Konu : Yazılı Soru Önergesi/ Sebahat
Tuncel 7/6939

TBMM BAŐKANLIĐINA

İlgi: Başbakanlığa muhatap 21.05.2012 tarih ve KAN.KAR.BŐK.A.01.0.KKB.0.10.00.00-7/6939-108616 sayılı yazı.

İstanbul Milletvekili Sebahat Tuncel'in Sayın Başbakanımıza yönelttiği ve Sayın Başbakanımızca, kendileri adına eşg¼d¼m¼nde cevaplanması tensip olunan 7/6939 esas numaralı soru önergesinin yanıtı ilişikte sunulmaktadır.

Saygılarımla arzederim.

Ahmet DAVUTOĐLU
Dışışleri Bakanı

Ek: 2 Sayfa.

Dağıtım:
GereĐi :
TBMM Başkanlığı

Bilgi :
Başbakanlık

İSTANBUL MİLLETVEKİLİ SAYIN SEBAHAT TUNCEL
7/6939 SAYILI YAZILI SORU ÖNERGESİ

SORU:

İnsanlık için en önemli hayat kaynağı olan su, yeni yüzyılda bir çatışma kaynağına dönüşmektedir. Orta Doğu'nun kurak iklimi ve ihtilafli topraklarında politik bir araç haline gelen su, İsrail-Filistin sorununun da çok önemli bir parçasıdır. İsrail'in iç ve dış politikasında izlediği hidro-strateji, ülkenin su ihtiyacının yarıdan fazlasını işgal altında tuttuğu Filistin topraklarından karşılamayı gerektirmektedir. 2009 yılında Birleşmiş Milletler ve Uluslararası Af Örgütü, İsraillilerin Filistinlileri susuzluğa mahkum ettiğini, Filistinlilerin temiz ve güvenli suya asgari düzeyde ulaşmalarını engellediğine ve alt yapının gelişmesine izin vermediklerine dair dünya kamuoyunun dikkatini çekmişti. Fransız Parlamentosu Dış ilişkiler Komisyonunun bu yıl yayınladığı raporda durumun değişmediği ortaya konulmuştur. Rapora göre, Batı Şeria'da yasadışı yerleşim yerlerinde bulunan 450 bin İsraillinin, aynı bölgede yaşayan 2,3 milyon Filistinliden daha fazla su tükettiği belirtilmektedir. Bir İsrail sivil toplum örgütü olan BTSelem, İsrail'de günlük su tüketimi 242 litreyi bulurken, Filistin'de sadece 73 litreyi bulduğunu belirtmektedir. Dünya Sağlık Örgütü, bir kişinin yaşamı ve sağlığı için günde en az 100 litre su tüketmesi gerektiğini belirtirken Filistinlilerin en temel yaşamsal ihtiyaç olan sudan mahrum bırakılması büyük bir insan hakkı ihlali olarak görülmektedir. Birleşmiş Milletler, İsrail işgal bölgesinde İsraillilerin içme suyuna ve kaynaklarına zorla el koyduklarına dikkat çekerek İsrail hükümetini uyarmıştır. Üstelik İsrail sadece içme suyu için bu kaynaklara el koymakla kalmamakta, aynı zamanda Filistinlilerin yaşadığı bölgedeki su kaynaklarını kirletip yok etmektedir. İsrail hükümeti, Filistin bölgesinde su kaynaklarına zarar vererek ve el koyarak, Filistin topraklarının ekolojisini tahrip etmekte ve tarımcılığın yapılabilmesini de engellemektedir.

Türkiye 2004 yılında başlayan İsrail'e su satışı anlaşmasını 2011 yılında İsrail'in Gazze'ye olan saldırıları gerekçe gösterilerek askıya alınmıştır. Ancak İsrail'in Filistin bölgesindeki su kaynaklarına el koyması ve Filistinlileri içme suyundan mahrum bırakmaları yıllardır devam eden bir ihlal olması dikkate alınmadığı görülmektedir.

1. İsrail'e Manavgat Şelalesinden su satışını içeren ticari anlaşmayı tekrar gündeme almayı düşünüyor musunuz?
2. Gazze'ye saldırıların olması gerekçesiyle askıya alınan ticari sözleşme görüşmelerinde İsraillilerin yıllardır Filistinlileri susuzluğa mahkum ettiği dikkate alınmış mıdır? Alınmış ise neden 2011 yılına kadar su satışı üzerinde anlaşmaya varılmıştır?
3. İsrail, Filistinlilerin su kaynaklarına el koymaya devam etmesi durumunda yine de su satışını gerçekleştirmeyi planlıyor musunuz?

4. Dünya kamuoyunun da tepkisini çeken İsraililerin yapmış olduğu bu hak ihlali karşısında Türkiye'nin düşüncesi nedir? Bu konuda İsrail Hükümeti ile temas kurulmuş mudur? Uyarıda bulunulmuş mudur?
5. İsrail hükümetinin Filistin halkına yönelik işgalci ve saldırgan tutumunu eleştiren Hükümetiniz, İsrail'le olan askeri anlaşmaları iptal etmeyi düşünüyor mu?

YANIT:

Ülkemizden İsrail'e Manavgat Nehri'nden su taşıma projesinin hukuki çerçevesini oluşturmak amacıyla "Türkiye Cumhuriyeti ve İsrail Devleti Arasında Su Alımına İlişkin Anlaşma" iki ülkenin Dışişleri Bakanlıkları Müsteşarları tarafından 4 Mart 2004'te Kudüs'te imzalanmıştır. Anlaşma uyarınca, Manavgat Nehri'nden yılda 50 milyon m3 arıtılmış suyun 20 yıl süreyle İsrail'e satışı ve suyun İsrail'e deniz yoluyla tankerlerle taşınması öngörülmüştür. Ancak ikili anlaşmanın yürürlüğe girmesi için gerekli hukuki işlemlere başlanmamış, ayrıca işletme ve taşıma anlaşmaları imzalanmamıştır.

Petrol fiyatlarındaki artışlar sonucu suyun özel olarak imal edilmesi gerekecek tankerlerle taşınması maliyetinin yükselmesi ve Manavgat Dolum ve Arıtma Tesisinin Özelleştirme Programına alınması gibi nedenlerle, 12-13 Mart 2006 tarihlerinde Tel Aviv'de düzenlenen Türkiye-İsrail Enerji Çalışma Grubu toplantısında, "Türkiye Cumhuriyeti ve İsrail Devleti Arasında Su Alımına İlişkin Anlaşma"nın karşılıklı feshi konusunda görüş birliğine varılmıştır. İsrail su sorununu denizden su arıtma yöntemiyle çözme yolunu tercih etmiştir.

Feshedilmiş olan anılan Anlaşmanın tekrar gündeme getirilmesi, bugünkü siyasi konjonktürde sözkonusu değildir.

Nitekim, İsrail güçlerinin 31 Mayıs 2010 tarihinde Gazze İnsani Yardım Konvoyu'na karşı uluslararası sulara düzenlediği hukuk dışı saldırı üzerine, Türkiye uluslararası hukuk ve teamül çerçevesinde İsrail'den özür ve tazminat talebini ortaya koymuş, ayrıca Gazze'ye uygulanan haksız ablukanın kaldırılması gerektiği açıklanmış, bu talepler yerine getirilmedikçe ilişkilerin normale dönmesinin mümkün olamayacağını açıklıkla dile getirmiştir.

İsrail'in bu talepleri yerine getirmesi için kendisine tanınan bütün fırsatları heba etmesi üzerine, Türkiye – İsrail diplomatik ilişkileri asgari seviyeye indirilmiş; iki ülke arasındaki tüm askeri anlaşmalar askıya alınmış ve bu çerçevede yürütülen tüm projeler durdurulmuştur.

İsrail mevcut politikalarını değiştirmedeği ve ülkemizle ilişkileri normalleştirmek için gerekli adımları atmadığı takdirde bu tutumumuzda değişiklik öngörülmemektedir.